

Upprättande av Europeiska gemenskapernas personaldomstol

Utrikesdepartementet

2003-12-11

Dokumentbeteckning

15105/03 JUR 448 COUR 29

Förslag till rådets beslut om upprättande av Europeiska gemenskapernas personaldomstol

Sammanfattning

Genom Nicefördraget infördes en ny artikel i EG- respektive Euratomfördraget som ger möjlighet att upprätta särskilda rättsinstanser med uppgift att i första instans pröva och avgöra vissa grupper av ärenden på särskilda områden (artikel 225a EG respektive 140b EA). I förklaring nr 16 till Nicefördraget uppmanades domstolen och kommissionen att snarast utarbeta ett utkast till beslut om upprättande av en rättsinstans som är behörig att i första instans avgöra tvister mellan gemenskaperna och deras anställda. Kommissionen har mot denna bakgrund nu lagt fram ett förslag till upprättande av Europeiska gemenskapernas personaldomstol. Enligt förslaget skall personaldomstolen bestå av sex domare och vara behörig att i första instans avgöra alla tvister mellan gemenskaperna och deras anställda, dvs de mål som idag avgörs av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (förstainstansrätten) enligt artikel 236 EG jämförd med artikel 225.1 EG (respektive artikel 152 EA jämförd med artikel 140a.1 EA). Förslaget medför inga väsentliga förändringar av handläggningen av dessa ärenden i förhållande till vad som idag gäller i förstainstansrätten. Personaldomstolens avgöranden skall kunna överklagas till förstainstansrätten i rättsfrågor. Förstainstansrättens avgörande i överklagade personalmål kan endast i undantagsfall omprövas av Europeiska gemenskapernas domstol (EG-domstolen) enligt artikel 225.2 EG respektive 140a.2 EA.

1.1 Innehåll

Bakgrund

Under regeringskonferensen inför antagandet av Nicefördraget var medlemsstaterna eniga om att det kunde finnas ett behov av att bygga ut unionens domstolsorganisation med ytterligare domstolar för att avlasta EG-domstolen och förstainstansrätten. Vad man framför allt tänkte på var en domstol till vilken man kunde föra över prövningen i första instans från förstainstansrätten av tvisterna mellan gemenskaperna och deras anställda. Detta i syfte att avlasta förstainstansrätten så att en bättre fördelning av målen skulle kunna komma till stånd mellan EG-domstolen och förstainstansrätten. Genom en omfördelning av målen mellan EG-domstolen och förstainstansrätten skulle EG-domstolens roll kunna renodlas och handläggningstiderna kortas. Nicefördraget innebär därför också att behörighet i alla typer av mål numera kan överföras till förstainstansrätten. Angående förslag till sådan överföring, se Faktapromemoria 2003/04:FPM46 Behörighetsfördelningen mellan Europeiska gemenskapernas domstol och Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt.

Vikten av reformer på båda dessa områden underströks av gemensam förklaring 12 respektive 16 där kommissionen och domstolen uppmanades att snarast granska hela behörighetsfördelningen och lägga fram lämpliga förslag så att beslut skulle kunna fattas så snart som Nicefördraget trätt i kraft respektive att snarast utarbeta ett utkast till beslut om upprättande av en rättsinstans som är behörig att i första instans avgöra tvister mellan gemenskaperna och deras anställda. Man enades om att domstolen skulle utarbeta förslag vad gäller den senare frågan och kommissionen skulle ansvara för frågan om upprättande av en personaldomstol. Domstolen presenterade i rådsarbetsgruppen för domstolen ett arbetspapper om behörighetsfördelningen under hösten 2001 och ett formellt förslag lades fram i februari 2003. Kommissionens förslag om upprättande av en personaldomstol har dock låtit vänta på sig och lades fram först i november 2003.

Förslaget

Sammansättning

Förslaget innebär att Europeiska gemenskapernas personaldomstol (personaldomstolen) skall upprättas. Personaldomstolen skall bestå av sex domare vilka utses för en tid av sex år. De skall kunna utnännas på nytt. Domarna

utes enligt artikel 225a fjärde stycke EG av rådet genom enhälligt beslut. Enligt förslaget skall medlemsstaterna lägga fram förslag till kandidater och dessa förslag skall granskas av en särskilt inrättad expertkommitté. Expertkommittén skall avge yttrande om kandidaternas lämplighet och upprätta en förteckning med de tolv kandidater som kommittén förordar. Det skall inte finnas några generaladvokater i personaldomstolen. Formellt sett skiljer sig detta från ordningen i förstainstansrätten där ledamöterna kan tjänstgöra som sådana. I praktiken använder sig förstainstansrätten emellertid mycket sällan av denna möjlighet och det har aldrig skett i personalmål. Förslaget innebär att målen skall avgöras av tre eller fem domare. Detta motsvarar förstainstansrättens regler men med den skillnaden att möjlighet inte ges för personaldomstolen att avgöra mål med ensamdomare. Kommissionen har i denna del ansett att den nya domstolen bör ges viss tid att stadga sig och komma in i rutinerna innan en sådan möjlighet ges.

Behörighet

Personaldomstolen skall ha samma behörighet i personalmål som förstainstansrätten har idag. Det rör sig således om behörighet att avgöra samtliga tvister mellan Europeiska gemenskapen och dess anställda enligt artikel 236 EG och tvister mellan Europeiska atomenergigemenskapen och dess anställda enligt artikel 152 EA.

Organisation

Personaldomstolen utgör inte en egen institution. På samma sätt som förstainstansrätten är knuten till EG-domstolen skall personaldomstolen knytas till förstainstansrätten. Enligt förslaget skall personaldomstolen stödja sig på EG-domstolens och förstainstansrättens administrativa enheter. EG-domstolens ordförande eller, i förekommande fall, förstainstansrättens ordförande skall gemensamt med personaldomstolens ordförande bestämma under vilka villkor tjänstemän och andra anställda vid EG-domstolen eller förstainstansrätten skall tjänstgöra vid personaldomstolen.

Förfarande

Förslaget innebär att de bestämmelser om förfarandet som förstainstansrätten tillämpar idag i denna typ av ärenden huvudsakligen skall användas också i personaldomstolen. Reglerna kan preciseras och kompletteras i personaldomstolens rättegångsregler. Förslaget innebär dock en förenkling av handläggningen vad gäller det skriftliga förfarandet. Idag ger parterna som huvudregel in två skrifter var. Enligt förslaget skall skriftväxlingen endast omfatta ansökan och svarsskrift om inte personaldomstolen beslutar att en andra skriftväxling är nödvändig. Om en andra skriftväxling har ägt rum kan personaldomstolen också besluta att avgöra ärendet utan muntlig förhandling. I för-

slaget anges uttryckligen att personaldomstolen skall verka för förlikning i målet. Reglerna om rättegångskostnader överensstämmer med vad som gäller idag, dvs att den part som förlorar målet som huvudregel skall betala motpartens kostnader om detta yrkas.

Enligt artikel 225a tredje stycket EG kan avgöranden av en särskild rättsinstans överklagas till förstainstansrätten endast i rättsfrågor, eller, om det i beslutet om upprättande av rättsinstansen så fastställs, även i sakfrågor. Förslaget innehåller inte något stadgande om rätt att överklaga i sakfrågor. Förstainstansrättens avgöranden i dessa mål kan idag endast överklagas till EG-domstolen i rättsfrågor. Personalmålen skall alltså också i framtiden endast prövas i sak i en instans.

Personaldomstolens rättegångsregler fastställs av personaldomstolen i samförstånd med domstolen och godkänns av rådet med kvalificerad majoritet (artikel 225a sjätte stycket EG). Förslaget innehåller därför inte några rättegångsregler. Genom en övergångsbestämmelse skall dock förstainstansrättens rättegångsregler gälla i tillämpliga delar till dess personaldomstolens rättegångsregler träder i kraft.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

1.3 Budgetära konsekvenser

Förslaget innehåller inte några bestämmelser om ersättning till de ytterligare sex domare som tillsätts när personaldomstolen upprättas. Beslut om löner, arvoden och pensioner för samtliga unionens domare fattas av rådet enligt artikel 210 EG och finansieras via gemenskapernas budget. Någon omedelbar konsekvens för svensk del medför förslaget därför inte.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige ser det som angeläget att frågan om att frigöra resurser hos förstainstansrätten drivs framåt med kraft så att en avlastning av EG-domstolen kan komma till stånd i syfte att renodla EG-domstolens roll och på sikt korta handläggningstiderna i båda instanserna. Upprättandet av en personaldomstolen är en viktig del i denna strävan. Sverige är positivt till det huvudsakliga innehållet i kommissionens förslag. Den juridiskt/tekniska utformningen av förslaget vad gäller frågan om huruvida bestämmelser om sammansättning och behörighet skall återfinnas i beslutet om upprättande av rättsinstansen enligt artikel 225a EG (140b EA) eller genom ändring av/tillägg till protokollet om domstolen stadga bör granskas ytterligare.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

2003/04:FPM37

2.3 Institutionernas ståndpunkter

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget presenterades översiktligt av kommissionen vid möte i rådsarbetsgruppen för domstolen den 24 november 2003. Förslaget kommer att behandlas i sak för första gången vid arbetsgruppens möte den 15 december 2003.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Beslut om upprättande av en särskild rättsinstans fattas enligt artikel 225a EG (respektive 140b EA) av rådet genom enhälligt beslut, på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet och domstolen, eller på begäran av domstolen och efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen. Enligt samma artikel skall i beslutet om upprättande bestämmelser om rättsinstansens sammansättning fastställas och omfattningen av dess behörighet preciseras. Rättsinstansens ledamöter utses av rådet genom enhälligt beslut. Vidare skall de särskilda rättsinstanserna fastställa sina rättegångsregler i samförstånd med domstolen. Dessa regler skall godkännas av rådet med kvalificerad majoritet. Om inget annat föreskrivs i beslutet om upprättande skall bestämmelserna i fördraget som avser domstolen och bestämmelserna i domstolens stadga tillämpas. Enligt artikel 245 EG fastställs domstolens stadga i ett särskilt protokoll. Enligt samma artikel ändras bestämmelserna i stadgan – med undantag för avdelning I – genom enhälligt beslut i rådet, på begäran av domstolen och efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen, eller på begäran av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet och domstolen.

3.3 Fackuttryck/termer
